

## Izhaja

vsak četrtek; ako je ta dan praznik, dan poprej.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 20 vinarjev od garmondvrste za vsakokrat.



# MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

## Velja:

za celo leto 4 krone (2 gld.)

Denar naj se pošilja pod napisom:

**Upravništvo „Mira“ v Celovcu.**

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.



Leto XXII.

V Celovcu, 30. aprila 1903.

Štev. 18.

## Koroški deželni zbor.

V 2. seji se je dalje odgovorilo na interpelacijo o gospodarskih zadrugah. O njih upeljava se bodo še-le vprašali razni „strokovnjaki“. Kateri neki? — Posl. Kotz utemeljuje več predlogov, a se pri tem tudi večkrat sam osmeši. — Poslanec Hillinger predlaga, naj se 31. društvom izplačajo podpore v skupnem znesku 7790 kron. Med drugim naj dobi obrtna šola v Železni Kapli 100 kron, godbeno društvo v Celovcu 400 kron. H tej točki govori.

posl. **Grafenauer**: Visoka zbornica! Domnevam si, da Vam je znan pravi položaj naše dežele; ta položaj ni dober, dežela je marveč malone na beraški palici. Ko se delijo podpore, se mora zato najprej ozirati na to, kje so te podpore najpotrebnejše. Zoper predlog g. poročevalca, naj se dovolijo te podpore, nočem staviti drugega predloga, a na nekatere točke se moram ozreti. Po tem predlogu naj se dá obrtni nadaljevalni šoli v Železni Kapli podpora 100 kron; mogoče je, a jaz tega ne verjamem, da ta znesek zadostuje in da se sploh ni priložilo za višji znesek. Za godbeno društvo v Celovcu je vpostavljen znesek 400 kron; ta znesek bi tudi ne bil tolikega pomena, a vsi gospodje bodo soglašali, da iz mnogih malih svôt nastane velika. Zato vprašam, in o tem naj se premišluje: kaj je za deželo večjega pomena: obrtna nadaljevalna šola v Železni Kapli ali godbeno društvo celovško. Kolikor vem, so udje tega društva iz boljših stanov in sicer le iz Celovca. Mi na deželi od godbenega društva v Celovcu nimamo ničesar. Zato moremo od gospodov v tem društvu zahtevati, naj si svojo zabavo plačajo sami, kakor moramo to storiti tudi mi na deželi. Predloga ne stavim, samo to vprašam: Kaj je v deželi važnejše: obrtna nadaljevalna šola v Železni Kapli ali godbeno društvo? Vsak omikanec, dà, tudi neomikanec mora spoznati, da je moje vprašanje opravičeno. Predlog od moje strani bi itak ne našel podpore, a z ozirom na denarno stanje dežele opozarjam, naj se v bodoče pri porabi deželnega denarja ravna bolj previdno.

Dr. Jos. Lemiš zagovarja podporo za godbeno društvo. — Nadalje se občini Sele dovoli za tekoče leto naklada 1 K 80 vin. za hektoliter piva. Nato se sprejme predlog o pobiranju deželnih

doklad v tekočem letu. Deželnih doklad je zopet 65%. Posl. dr. Steinwender predlaga, da mora deželni odbor skupno z drugimi deželnimi odbori delati na to, da se deželni zbori po zimi skličejo k rednemu zasedanju, da morejo rešiti potrebne proračune itd. — Mestu Celovec se dovoli tudi nadalje pobirati naklado na vino in mošt.

### Gospodinjstva šola.

Deželni odbor predlaga, da se ustanovi potrebna deželna gospodinjstva šola. Stroški so proračunjeni na 83.000 K, država dá 40.000 K podpore v štirih letnih obrokih. Poročevalec dr. Art. Lemiš sam pravi, da so načrti za novo šolo slabo izpeljani; kurnik n. p. je večji, nego kravji hlev.

Posl. Jos. Kramp, zastopnik labudske doline, pravi, da je za gospodinjstvo šolo, a svôta 83.000 K je gotovo premajhna in bo šola le skromna. Potrebno bi bilo, da se gojenke izurijo v vseh strokah kmetijstva. Za novo šolo naj bi se nakupilo primerno posestvo, osegajoče najmanj 100 do 200 oralov, da bo šola res služila svojem namenu. — Posl. Kotz govori zlasti zoper deželnega predsednika, ker hoče vlada svoj donesek izplačati v štirih obrokih in ne naenkrat.

Posl. **Grafenauer** pozdravlja ta korak, ker je prvi za kmetijske potrebe. A taka podjetja presojam s treznim preudarkom, vedno je treba pomisliti, ali dotično podjetje, dotični zavod, tudi služi svojem namenu. Predlog in poročilo g. poročevalca potrjuje moje mnenje. Navadno so nam v deželnem zboru pri ustanovitvi takih zavodov pokazali tudi dotične načrte. Za načrte je upostavljenih 1800 K. Poročevalec je načrte že sam grajal in rekel, da so pomanjkljivi. Ali se bo torej šola zidala po teh načrtih, ali se napravijo novi? Kar se tiče podpore od strani vlade, je posl. Kotz po nepotrebnem napadal. Večina stori le prav, da ne napada vlade, do katere se obrača dvanaestkrat na dan s prošnjami. Upati je, da bo tudi novi deželni predsednik se potegoval za blagor dežele; prejšnjemu v tem oziru ne moremo ničesar očitati, gotovo pa je, da državni zbor svoj čas ni storil svoje dolžnosti. — Kar se tiče stroškov, zdi se tudi meni, da je znesek 83.000 K premajhen. Skušnja nas uči, da pri nobeni zgradbi nismo izhajali s proračunjenimi svôto in da so se proračuni navadno znatno zvišali. Redko, dà, skoro nikoli se ni kaj

prihranilo. — Pomisliti je tudi treba, da naj nova šola kmetijskemu prebivalstvu cele dežele služi. Da se to zgodi, in da v tako šolo morejo vstopiti tudi gojenke iz oddaljenih krajev, naj se ustanovita dve taki šoli, ena za spodnjo, druga za gornjo Koroško, morda v Beljaku. V tem slučaju bi se morda izhajalo s 83.000 K za spodnjo Koroško. Konečno se govornik še obrača zoper posl. Kotza gledé letne podpore.

Poslanca Kotz in dr. Art. Lemiš sta se že hvalila, da sta zoper vlado vedno nastopala — moško (??). Koncem seje je deželni predsednik naznanil, da je z vlado v dogovoru, naj se svôta 40.000 K izplača naenkrat ter zviša letna podpora. S tem je stvar rešena.

\* \* \*

V deželni odbor so bili izvoljeni za veliko posestvo pl. Aichelburg-Labija (namestnik pl. Sterneck); za mesta in trge dr. Jos. Lemiš (namestnik Winkler); za kmečke občine Al. Hönlinger (namestnik Fr. Kiršner); iz cele hiše vit. pl. Hillinger (namestnik Kirchmaier).

### Celovško posojilo.

Obširna, a jako zanimiva razprava se je vnela vsled prošnje celovškega mestnega odbora, naj mu dežela dovoli najeti posojilo 10 milijonov kron ter zanje prevzame jamstvo (garancijo). Proti je govoril najprej posl. Weiss, ki je v eno uro trajajočem, zelo stvarnem in temeljitim govoru kazal, na kako slabih nogah stoji celovško mestno gospodarstvo. Svoja očitanja je vseskozi podprl s številkami in so njegove besede vsled tega napravile globok utis. Grajal je najprej, da so ta predlog v mestnem zboru rešili brez temeljite razprave in ga hočejo tako rešiti tudi v deželnem zboru, in da se je deželni zbor sklical zdaj samo zato, da dovoli to posojilo, ne pa zato, da bi rešil nujne ljudske potrebe. — V posameznosti govora se ne moremo spuščati, ker nam za to primanjkuje prostora. Da je govornik zadel v živo, kaže to, da so ga tudi nasprotniki poslušali zelo pazljivo, potem pa padli prav strastno po njem, ne da bi ga stvarno zavrnili, marveč, da ga deloma prav surovo, v obče pa s splošnimi čenčarijami napadajo.

Prvi se je oglašil „starosta“ deželnega zbora, posl. Ghon, ki je hvalil Celovčane in kazal bo-

## PODLISTEK.

Od nas . . .

(Konec.)

Janez se mu takoj prikupi s poštenim in resnim govorjenjem, zlasti pa z ljubeznijo, katero je kazal do svoje matere doma.

„Ne more biti napačen človek ta mladenič“, pravi tujec sam pri sebi, „sicer ne bi ljubil svoje matere tako zelo.“ Pové mu, da ima v Ameriki bratranca, ki mesari tam nekje v Keokuku, kjer se mu menda jako dobro godi.

„Revež se ne bode vedel kam obrniti v tujini; kaj bode počel, med tujimi ljudmi, med tujimi po rodu, jeziku in veri?“ premišluje dobri tujec. Vzame iz beležnice posetnico ter napiše nanjo naslov svojega bratranca; pridene še par besed z namenom, da pridobi Janezu prijaznost in naklonjenost bratrančevu.

S to posetnico v roki zre Janez hvaležno za neznanim prijateljem, ki izstopi na prihodnji postaji. Bil je učitelj Hruška, blag in dober mož.

\* \* \*

Po tem dogodku je preteklo pet let. Dolgo časa, ako jih štejemo v prihodnost; kratka dôba, ako jih gledamo iz preteklosti.

Na oglju ulice v mestu Keokuku je bila odprta zadnji teden nova mesnica. In dasi še le na novo otvorena, so prihajale ženske ena za drugo iz nje z mesom v košarici.

To je mesnica nam znanega Janeza. Ljudje, ki so poznali po mestu in čitali med oglasi v časopisih:

JOHN ZAJEC,

1884 N. Scott Street

priporoča svojo na novo otvoreno

MESNICO.

so dejali: „Seveda, tega se primimo; tu bode gotovo vse dobro, pošteno in ceno.“

In res, bilo je tako! bili so zadovoljni kupci in prodajalec.

S poštenostjo in delom se je povzpela Janez do svojega blagostanja.

Prišedši v Ameriko je potoval v mesto Keokuk; tu se obrne s posetnico do bratranca gospoda Hruške, ki sprejme — kot Kranjec — Kranjca jako gostoljubno in prijazno.

Janez omeni med pogovorom, da se je izučil v mladosti mesarske obrti, kar ga pa ni veselilo.

„Dobro, dobro! ostanite pri meni; uprav sedaj potrebujem še enega pomagaca. Takoj lahko vstopite pri meni v službo“, hiti mesar Hruška.

„Ali bi ne bilo bolje v rudnikih? Tja odide skoro večina Kranjcev, kakor sem slišal praviti“, vprašuje Janez.

„A, kaj bode z delom v rudnikih! Pustite, pustite to misel; tega vam jaz nikakor ne svetujem. Sicer pa, kakor hočete, delo tudi tamkaj lahko dobite.“

Po daljšem razgovorjanju uvidi Janez, da je res boljše vstopiti v službo pri mesarju . . .

Delal je pridno in pošteno ter skrbel, da se je množilo bogastvo mesarja Hruške vedno bolj in bolj! Ni pozabil Boga, dela in matere tam v domovini; te se je spomnil pogosto s kakim starim,

raztrganim ameriškanskim popirjem z orlom na sredi in s pripomnjo, naj si varuje in skrbi za svoje zdravje.

Mesar Hruška je uvidel kmalu, da je Janez oseba, ki polaga pridno kamen na kamen njegovi stavbi. Ni čudo torej, da ga je težko odpustil, ko mu naznani nekoč slednji, da si želi začeti mesarsko obrt na lastno roko.

Pregovor, ki pravi, da je dober hlapec slab gospodar, ni obveljal pri Janezu.

Kakor je pospeševal doslej mesarsko obrt v hiši svojega mojstra, enako se je obnašal Janez kot sam svoj gospod. Delal je celi dan, in sekira širočka je pela od jutra do večera v roki njegovi ali v roki pomočnikov.

Bogastvo se mu je množilo polagoma bolj in bolj, kajti blagoslov božji je plaval nad njegovo hišo. Tega je bil jako vesel, ker je videl, da ni zastoj njegov trud; tega je bila še bolj vesela njegova mati; tega je bila še bolj vesela njegova Rezika.

Čez leto dni potem, odkar je začel Janez mesarjati na lastno roko, stopi z Reziko, edino hčerjo mesarja Hruške pred altar, kjer zgovorita ono velevažno besedico „ja“.

Leto dni po tem dogodku prinese babica v hišo mesarja Zajca dečka, katerega so krstili za Janeza, kakor je bilo ime očetu.

Čez leto dni je zadel mesarja Hruško mrtvoud, in Rezika je podedovala vse premoženje svojega očeta.

Danes, devet let, odkar je zapustil Janez svojo mater ter se podal v svet, je prišel k njej na obisk

dočnost mesta v najlepši luči, češ, da bo to prinesel — fortšrit“ (??).

Posl. dr. P u p o v a c je v daljšem govoru prav izborni govoril za kmetske volilce. „Če se bomo po tem zasedanju povrnil k svojim volilcem domov, kaj jim bomo prinesli? K večjemu jim bomo mogli reči, da gospodinjsko šolo, pri kateri je kurjik večji kakor kravji hlev“. Govornik dalje dokazuje, da se je deželni zbor zbral samo za to, da Celovčani dobijo svoje posojilo. Če kmečki poslanci glasujejo za to, potem si morajo očitati, „da so svoje volilce prodali in izdali“. V dokaz navede govornik več točk iz predloženega poročila. Le-to se n. pr. sklicuje na Dunaj, češ, da je nižje-avstrijski deželni zbor prejel poročilo za dunajsko posojilo, a o tem v dotični postavi ni niti črkice. — Če je denarni položaj celovškega mesta res tako dober, kot ga tu slikajo, potem pač ne potrebujejo poročila; če je slab, potem zna dežela imeti veliko škodo. — Jaz bom glasoval zoper predlog in vem, da noben kmečki poslanec, naj je tudi drugega mišljenja, v srcu ne more biti za-nj.“ Govornik to še bližje dokazuje, ker kmetje od mesta res nimajo dobička.

Zagovarjala sta Celovčane dalje še podžupan dr. Metnic, poštar Wieser (!) in Kotz. Prvi je v svojem govoru kazal, kako ga je g. Weiss spravil v zadrego. Braniti se ni znal dosti in tudi on se je moral večinoma braniti samo s splošnimi trditvami, ne da bi mogel navesti stvarnih razlogov in dokazov. Smiliti se ti je moral mož, ko se je prav v potu svojega obraza trudil, da opere celovško mestno gospodarstvo. — Prav surovo je besedičil Wieser, ki se je iz nemškutarskih in liberalnih listov naučil, da ima na Koroškem samo Nemec in liberelec pravico govoriti. No, oblast-nega moža se bo že še poučilo, da imajo zlasti v deželnem zboru tudi drugi še besedo!

Odgovarjala sta zopet posl. Weiss in dr. P u p o v a c. Prvi je prav zlahka mogel zavrniti razna očitavanja nasprotnikov, katerih jezo si je nakopal, ker je pogledal v račune nasprotnikov ter jih tudi precej prekrizal.

V razpravo je posegel tudi posl. Grafenauer: „Jaz v to razpravo sicer nisem hotel poseči, ker je pa postalo ravnokar svetlo (Veslost. Med tem so namreč vžgali električno luč), dobil sem znova pogum. Obrniti se moram najprej zoper za-govornika, ki je med drugim rekel, da more dežela prej priti na kant, kakor mesto Celovec. Jaz mislim, da je ravno narobe res! Dežela sedaj še more plačevati, dočim mesto Celovec danes brez pomoči dežele ne more več plačevati. Mnogoterja kmečka občina je torej na gotovo boljšem stališču kot mestna občina celovška. Mesto torej potrebuje poročilo (garancijo) dežele, dasi pravite, da je to poročilo samo formalna (navidezna) stvar. Bati se je, da bo ta stvar zelo vplivala na volilce.“

Čudim se, da sploh kmetski zastopniki danes ne kažejo boljšega zanimanja za stvar. Že v prejšnjih letih sem se prepričal, da uprava celovškega mesta ravno ni tako dobra, zlasti v gospodarskem oziru. V poročilu je tudi točka, da je mesto za ljudsko šolo na Bismarkovem obmestju porabilo 365.634 kron. Samo ob sebi je umevno, da nisem proti temu, da ima Celovec potrebne šole. Tudi nisem v prijetnem položaju, kakor posl. Wieser,

srečen in zadovoljen v domačo vasico z ljubljeno ženko in malim Janezkom.

In kdo je tega bolj vesel kot stara mati Neža v „stari šoli“.

Gotovo nihče! Kaj pač želi vsaka mamica bolj kot to, da vidi srečnega svojega sina?!

### Kaj zna navada?

Spartanski postavodajalec Likurg, ki je živel krog l. 880. pred Kristusom, hotel je starišem očitno pokazati, kaj zna navada ali privada. Vzel je dva psička od iste psice, pa je oba na razne načine izredil. Enega lovskih psov privadil je, da je staknil vse lonce, da je preiskal vse posode in jedel le to, kar mu je dišalo; drugega pa je naučil lepo slediti in divjačino goniti.

Ko so se pri neki priliki Likurgovi rojaki sešli, stopil je Likurg med nje in rekel: „Poglejte, prijatelji, kaj zna privada, kako lahko se mlado srce za čednost ali za hudobijo odgoji. Očividno vam hočem pokazati navade železno moč.“

Pripeljati je pustil dvoje odraslih psov pred Lakedemonce, postavil med oba skledo mleka in pa živega zajca. Daleč proč vstopil se je od zajcev in je potem oba spustil. Kakor volk planil je prvi po polni skledi mleka in začel jesti, drugi pa jo je pobrisal za zajcem, kakor je bil od mladega vajen.

Lakedemonci so svojega poglavarja le čudno gledali, nikakor ga niso mogli razumeti, česa jih hoče po teh psih prepričati; naposled pa jim Likurg reče: Poglejte! Ta dva psa sta od istega očeta in iste matere, pa vsak ima drugo in razno izrejo.

ki je tako srečen, da morejo njegovi otroci obiskovati celovške šole. V tem oziru se mu morda ne more očitati, da glasuje za desetmilijonsko posojilo. Jaz seveda, kakor rečeno, nisem v tem prijetnem položaju. Cenjeni g. za-govornik je v svojem govoru tudi rekel, da se treba ozirati na razvoj mesta in na napredek. V tem pa morem celovškemu mestu gotovo očitati, da nikakor ni vselej napredno!

V električnem svitu celovškega mestnega zbora se niso ozirali na moje slovenske rojake, ker pri razpisu mestnih služb vedno naglašajo, da do-bijo samo prosilci nemške narodnosti mesta. Če se torej mestna občina ne ozira na našo slovensko narodnost, nikakor ne morem razumeti, kako pride do tega, da tudi od slovenskih volilcev berači za poročilo. Ker je čas že potekel, nočem se dalje pečati z notranjim gospodarstvom mesta, a vsakdo bo umel, zakaj da glasujem proti temu posojilu!“

Posl. Dobernig se je tudi oglasil in rekel, da so tudi v njegovi stranki bili sprva pomisleki zoper posojilo (aha!), a da so jih „odstranili“!

Seveda se je posojilo dovolilo, ker je tako ukazala nemško-nacionalna klika. Zoper so glasovali samo poslanci Grafenauer, Krampl, dr. P u p o v a c in Weiss. — Veselje je zavladalo med celovško vladajočo gospodo nad tem izidom, saj imajo zdaj zopet na razpolago — denar!

Rešilo se je še več manjših predlogov. Sklenili so tudi, da g. Grafenauerja izroče sodišču v Šmohoru. Za to je govoril posl. dr. Waldner z vso zgovornostjo jezičnega doktorja. Grafenauer sam je bil zahteval izročitev. — Ko bi šlo za kakega liberalnega poslanca, bi ga gotovo ne bili izročili!

Zadeva gledé vodovoda v Bistrici ob Zili se je izročila deželnemu odboru. Nato se je zaključilo zasedanje ob 3/4 8. uri zvečer.

## Dopisi.

**Beljak.** (Zilske podružnice Slov. plan. društva delovanje v letu 1902.) Preteklo leto je imel odbor dve seji, pri katerih je bila glavna točka nakup zemljišča v Zajezeri in stavba koč. Bil je tudi dné 27. julija redni očni zbor na Višarjah in izredni občni zbor v Beljaku, pri katerem se je odobril nakup zemljišča v Zajezeri. Posrečilo se je kupiti najboljši prostor v Zajezeri, oddaljen le eno uro od železniške postaje v Ovčji vasi. Na tem prostoru, ki obsega 38.000 m<sup>2</sup>, se je sklenilo postaviti planinsko zavetišče z gostilno, da bodo tujci tudi dalje časa mogli tam prebivati. Zaznamenovala se je pot na Vel. Nabojs (2315 m.); najnevarnejši kraji so se zavarovali z železnimi klini. Temeljito se je popravila pot s sv. Višarij v Zajezero. Zaznamenovala se je pot iz Žabnic na Zahomsko planino in postavili potrebni kažipot. Zaznamenovalo se je tudi več drugih potov okrog Višarij, za kar se odbor prav toplo zahvaljuje gosp. Ivanu Spitzerju (bivšemu o. Dioniziju), župnemu vikariju v Pečinah na Primorskem. — Na Veliki Nabojs (2315 m.) bo Zilska podružnica letos gradila lani zaznamovano pot; tako poišče in zgradi tudi pot na Viš (2669 m.) iz Zajezeri skozi divje-

Prvi se je navadil po volčje jesti, drugi pa zajce goniti; česar se je vsak privadil, to pa zna.

Kar se vidi pri neumni živini, to velja še bolj pri človeku, česar se mlad privadi, to pa star zna. Če hočeš, da bodo otroci radi molili, vaditi jih moraš od mladih nog; hočeš, da bodo radi delali, kmalu jih začni dela privajati. Če hočeš imeti svojeglavne otroke, le iz mladega naj se privadijo, da bo šlo vse po njihovi volji. Zapomni si dobro: Stara navada je železna srajca.

### Kaznovana klepetavost.

To zimo je bilo, kje je vse eno, a bilo je kakor rečeno v tej zares hudi zimi. Toda Tinci in Tonici ni bila prehuda. Sicer bi ne bili stali toliko časa pri vodnjaku in obirali sosede in prijateljce. Človek komaj more govoriti v tem „vražjem“ mrazu, a njima je tekel jeziček hitreje ko vodeni curek iz vodnjaka. In kolikrat ste se že poslovlili, da se razidete; a še to in še ono si je ena in druga izmislila in domislila, kar se ji je zdelo vredno „zaupati kot skrivnost“ svoji prijateljci. Na vse zadnje je pa le trebalo iti in resno se posloviti. Toda o joj! Niti ganiti se ne morete! Kaj je to? Vlečete, breate, pa spaka, ne gre in ne gre. „Copati“ so bili primrzni! Kaj bo pa sedaj? Radovedna, burk željna mladina je že zapazila sitni položaj in hitro je rastel krog smejočih se ljudi. V tem obupnem in pomilovanju vrednem stanju se ojunačite, popustite „copate“ primrznjene na led in hitite domov — v nogavicah. Pač kaznovana klepetavost!

romantično Krnico ter obeleži novo pot na Kepo (2144 m) z nove postaje v Podrožici.

**Beljaška okolica.** (Poletno oproščenje.) Na belo nedeljo in pondeljek je bilo, tako je bilo slišati, po celim beljaškem okraju veliko ogorčenje in razburjenost, in sicer zato, ker letos šolarji s slabim spričevalom za poletni tečaj od šole niso bili oproščeni. Od vseh strani so ljudje k župan-stvom hodili prizive (rekurze) napravljati, in slišali so se menda marsikatero grenke besede. Odlok c. kr. okrajnega šolskega sveta beljaškega od dné 14. marca 1884 za dotično olajšavo se glasi: „da se za morejšo šolarji, kateri so 6. ali 7. šolsko leto končali, za poletni čas oprostiti. Dosihdob se je ta odlok vselej tako tolmačil in razlagal, da so vsi šolarji brez izjeme bili oproščeni ne gledé na to, ali so se dobro ali slabo učili. Letos se je pa ta odlok tako skrčil, da šolarji, ki imajo v šolskih predmetih slabe izkaze, oproščenja ne zadobijo, da, celo taki šolarji ne, kateri so lansko leto že prvi-krat bili oproščeni. Zakaj da se letos ostreje po-stopa in se ta za kmetiški stan tako potrebna šolska olajšava zavira, ni umevno! Javeljne bode kdo trdil, da so se časi za kmetovalce zboljšali! Gotovo pa je, da takšno zaviranje pri zakonitih šolskih olajšavah starišem pa tudi šolarjem samim, ni prav v nobeno korist! Saj vsakdo lahko vé, da tisti učenci, ki v 6. letih še nič ne znajo, se tudi v teh poletnih mesecih nič priučili ne bodo. V njih trmasti, trdi buči se tudi takrat ne bode bolj zasvetilo, ako bi tudi celó do 20. leta po šolskih klopeh hlače trgali. Ali bi ne bilo bolje, ako bi ravnokar takšni malopridneži in bedaki rajši doma ostali in za življenje potrebnega dela se privadili, kakor da samo za to v šolo hodijo, da prazne šolske prostore zasedajo in zraven po svojem obnašanju še pridne šolarje in g. učitelje zadržujejo. Stariši in gospodarji pa jih doma krvavo potrebujejo ter morajo namesto svojih otrok ljudi, ako jih še kaj do-bijo, za dragi denar najemati in plačevati. Veliko se dandanes govori o zboljšanju in povzdigi kmetijstva, ubogemu kmetu pa se čedalje slabši godi; kmetijstvo in nekdanje blagostanje očividno propada. Seveda šolske oblasti to nič ne briga, nič ne skrbi!

**Podkloster.** (Pogreb) rajne matere našega č. g. župnika, gospe Barbare Einspieler, ki je umrla v starosti 75 let, je bil zelo veličasten. Pokojnica se je porodila dné 21. aprila 1828. l., in isti dan 21. aprila l. l. so jo nesli k zadnjemu počitku. Zadnjih 15 let je bila tu pri svojem gosp. sinu. Mrtvaški spreved je vodil č. g. župnik Val. Kraut iz Brnce; sosedov-duhovnikov je prišlo osem. Zelo velika množica ljudi ne samo iz domače fare, namreč tudi iz daljše okolice, se je udeležila pogreba. Blagi pokojnici naj sveti večna luč!

**Vrata pri Podklostru.** (Izseljenci. — Detomor in samomor.) Žalosten prizor smo videli velikonočni pondeljek popoldne na tukajšnjem kolodvoru. Osem moških, med njimi tudi oženjeni in posestniki, so jemali slovo. Mnogo znancev jih je spremljalo, da si še enkrat podajo roke v zadnji pozdrav. Izseljenci se podajo v Mihigan v Ameriki in so iz bližnjih vasi, iz Strajevasi, Drevelj itd. Čuje se, da jim bodo iz Kanalske in Zilske doline sledili še drugi. Radi slabega stanja zapuščajo domovino. In vendar se tudi pri nas toži, da primanjkuje delavnih močij. In vendar mnogi zapuščajo domačo grudo ter odhajajo za kruhom v negotovo tujino. Ali v tako žalostnih razmerah res ni pomoči? Kdo je prinese? — Dnó 19. apr. je v Strajvasi 48 letna vdova Marija Vigele porodila otroka, a ga takoj po porodu odstranila. To se je naznanilo oblasti, a popraševanje po otroku je bilo brez uspeha. Med tem se je imenovana, gotovo iz strahu pred kaznijo, dnó 22. apr. obesila v svojem stanovanju. Kam je spravila svojega umorjenega otroka, se ne vé. Zapustila je še 6, deloma nepreskrbljenih otrok.

**Brdo.** (Sejem.) V četrtek dnó 23. apr. smo imeli tu običajni „sejem“, a ne vprašajte — kakšnega! Prignalo se je 7 krav, prišlo je 17 ljudij in vsled tega je bila kupčija — „živahna“. Kupci so bili vsi „bolj od blizu“.

**Trbiž.** (Druga poštna zveza z Bovecem.) Večletna želja bovskega prebivalstva se je slednjič izpolnila. Dnó 16. aprila ob 8. uri zjutraj se je med streljanjem topičev otvorila druga vozna poštna zveza med Bovecem in Trbižem. Ljudstvo je vladi za otvoritev te poštno zveze zelo hvaležno. Ta pošta, ki bo vozila vsako leto med 16. aprilom in 15. oktobrom, odide vsaki dan ob 8. uri zjutraj iz Boveca ter dospe v Trbiž ob 12. uri 45 m. Ob 1. uri 15 m. odide iz Trbiža ter dospe ob 5. uri 50 m. v Bovec.

**Vrba.** (Kaj dela žganje.) Velikonočni torek zjutraj so našli blizu Gorij na prostem mrtvega 57 letnega mizarja T. Šreiber-ja. V pondeljek zvečer se je bil vračal pijan proti domu. Obležal je v dežju in snegu na prostem in našel tako nepričakovano smrt.

**Škofiče ob vrbskem jezeru.** (Od nasprotnikov.) Železno blagajno, za katero so naši liberalci beračili pri „Südmarki“, je pripeljal sam gospod načelnik „nemške“ posojilnice dné 18. aprila. Štiri možje so jo komaj nesli iz voza, tako je bila težka, in jo spravili v — šolo! Šolsko poslopje je namreč zdaj središče vsega liberalnega delovanja. Tu ima nemška posojilnica, ali kakor jo sami imenujejo v svoji prošnji, „bojno društvo“ (Kampfverein) svoj sedež. Tu se uraduje, dajejo posojila, tu imajo letna zborovanja, in tudi rože vrtnarice se iz šolskega vrta prodajajo v korist „Südmarke“; tu se sklepajo črni načrti zoper „zlobne“ klerikalce. Kmet pa, ki si zidal šolo, ki jo vzdržuješ, plačuješ od nje davke, ti plačaj in molči — saj tudi šolska oblast za vse to vé, a molči! (Dostavek uredništva: Dolžnost krajnega šolskega sveta je, da odločno nastopi zoper tak javni škandal!)

**Kotmaravas.** Ciril-Metodov shod in veselica pri Otovicu v nedeljo dné 26. apr. obnesla se je nad vse pričakovanje sijajno, tako tudi igra: ljudstva je bilo vse polno. Več prihodnjic. — Prvi čebelni roj v naši občini je vzletel dné 27. aprila čebelarju Gašperju Šarnaglu z mladimi maticami.

**Boden pod Stolom.** (Zima brez konca in kraja.) Toliko mraza, kot smo ga imeli letošnjo zimo, že davno nismo imeli, čeravno snega ni bilo meseca prosinca in svečana za naš kraj veliko. V drugi polovici meseca sušca je sneg že precej odkopnel, da so nekateri že delali na polju, kar je pri nas malokdaj mogoče. Od cvetne nedelje sem imamo pa zmeraj sneg. Kakor hitro je eden skopnel, padel je drugi; na velikonoč ga je bilo 30 centimetrov. V petek po velikonoči je snežilo cel dan do sobote kot v najhujši zimi, ter je zapadlo 65 centimetrov na debelo. Zdaj se je sicer zjasnilo, a je tak mraz, kot o božiču, in veter, da so vsa pota zametana. Dnó 19. t. m. zjutraj je bilo mraza 15 stopinj C toplomera, čez dan je nekoliko toplejši, vendar še tak mraz, da cel dan ne kani od strehe.

**Borovlje.** (Birna) se je vršila pri nas dné 22. aprila. Čeravno je bil delavnik, je bila udeležba vendar prav ogromna. Birmanih je bilo 90 fantov in 96 deklic. Slavnostni govornik, čast. g. kaplan Rotar, je v jedrnatih besedah razložil pomen zakramenta sv. birme; položil je birmancem na srce, da naj postanejo hrabri vojaki za nebeško domovino ter naj se ne sramujejo biti zvesti sv. katoliški cerkvi. Da pa bo to mogoče, naj jim dajejo botri v tem posebno v današnjih dneh lep vzgled; Bog daj, da bi tudi res tako bilo! — Obžalovanja vredno je le to, da so se „piliji“ pokazali napram mil. g. knezoškofu tako hladne, kar se tiče sprejema. K sprejemu je prišel zastop občinskega odbora ter šolarji pod nadzorstvom učiteljev.

**Glinje.** (Pevsko društvo.) Na Trati so ustanovili moško pevsko društvo „Drava“, ki šteje dozdaj že 31 udov. Pravila so že potrjena. Predsednik novega društva je g. Miha Turk, posestnik v Goričah; pevovodja pa je g. Leop. Bernot, organist in mežnar v Kapli. — Lansko jesen, na kvaterno nedeljo, se je zbralo več navdušenih slovenskih fantov v gostilni pri Zablacanu p. d. Cingelcu na Trati, kamor so poklicali tudi g. Bernota ter ga naprosili, da bi prevzel težavni posel pevovodje, kar je vrli mož z veseljem sprejel. Od tedaj naprej so imeli po dvakrat na teden vaje, h katerim so vsi udje prav pridno prihajali. Da njih trud ni bil zaman, temveč je obrodil zlahten sad, se vsak lahko prepriča, ako pride v četrtek ali v nedeljo zvečer k Cingelcu, kjer ima društvo na razpolago prostorno dvorano in izborn harmonij, katerega je naredil g. Zablacan sam. Da, zares, nepopisno veselje obhaja vsakogar, kdor posluša te čiste in krepke glasove naših vrlih rožanskih mladencev, ki znajo že zdaj cele vrste umetnih in narodnih pesmij. Zdaj imamo, kar smo tako dolgo pogrešali, namreč: lepo in pošteno domače petje! Zato kličemo novemu pevskemu društvu „Drava“ krepki: „Živio!“ Le tako naprej in Rožna dolina bode potem ostala in mora ostati slovenska, naj še tako razsaja nemška burja.

**Galicija.** (Naš lov.) Trezno misleči občani, katerim je tudi občinsko gospodarstvo še nekoliko mar, so se že dalje časa pogovarjali o tem, kaj bode v bodoče z našim obširnim in izvrstnim lovom. Do sedaj ga je imel g. pl. Edelman v najemu, in sicer sprvo za skromno svoto — 150 goldinarjev, v zadnjih letih je pa pridjal še 30 (reci trideset) goldinarjev najemnine na leto. Veščaki pravijo, da je lov trikrat toliko vreden. To so tudi spoznali ne „štrammfortšritlihi“ misleči odborniki ter so sklenili v seji, pri kateri se bode tudi o oddaji lova razpravljalo, odločno gledati na to, da se bode v bodoče lov oddal na dražbi. Kdor bo več dal, tisti ga bo potem imel, bodisi g. pl. Edelman ali pa kdo drugi. Tu se ne gre za osebo, temveč za to, da se dohodki občine pomnožijo; a naši „fortšritlarji“ niso tega mnenja; skoraj bi trdili, da gledajo bolj na — svoj žep, sicer bi gotovo že za časa, ko so še oni imeli vajeti v rokah, v tej zadevi kaj ukrenili. No, kako pa bo zanaprej?! Prvi

korak se je storil in sklicala se je seja za soboto 25. aprila ob 3. uri popoldan. Pri tej priliki pa si dovolimo svoje začudenje izraziti, zakaj se gg. odbornikom, o katerih se vé, da na noben način niso voljni vleči „fortšritlarski“ voz, dostavi vabilo k seji takorekoč še le v zadnjem trenutku, ne da bi bilo iz njega razvidno, da se gre za tako važno stvar. G. župana tukaj ne zadene nobena krivda; pri seji je hotel biti navzoč tudi g. pl. Edelman, kateremu pa naj bo že tu povedano, da z lepimi besedami ničesar ne bode opravil, naj mu naši „hajlovci“ še toliko obetajo; lov bo dobil, če ga bo po vrednosti plačal. S sejo pa ni bilo nič, ker je prišlo premalo odbornikov. Čudno je, kako si je hotel naš g. obč. tajnik, učitelj Koglnik, pomagati. „Pošljimo po odbornikove namestnike, ki so nam naklonjeni, in seja bo sklepčna“, tako je modroval. G. tajnik ali ne veste, da to ni postavno? Preberite § 41. občinskega reda za Koroško! — Pri tej priložnosti Vas tudi vprašamo, zakaj je Vaša stranka proti temu, da bi se oddal lov v najem potom licitacije? Ali se bojite, da bi občina ne imela par stotakov več dohodkov? Te dohodke bomo pa tudi skusili pomnožiti s tem, da se bo plača tajniku nekoliko pristigla. Vi, ki pravite, da plačila kmeta tako tlačijo (kar trdimo tudi mi), zakaj te svoje ljubezni do kmeta trpina ne pokažete tudi v dejanju? Torej o tem za danes dovolj. G. odbornikom pa rečemo, naj grejo polnoštevilno k prihodnji seji, ki bo, kakor se govori, prihodnji ponedeljek popoldne. Imejte pred očmi blagor svojih volilcev in se ne bojte zbadanja takimenovanih „naprednjakov“.

**Velikovec.** (Prememba posesti. — Tolovajstvo.) Naš mladi zdravnik, g. dr. Vinko Hudelist, je tu od g. župnika V. Serajnika v Št. Lipšu kupil hišo blizu mestne farne cerkve. Hiša je bila prej lastnina preč. g. prošta tinjskega, L. Serajnika. — Razljučen nad tem napredkom slovenskega zdravnika v Velikovecu, je v noči od 26. na 27. t. m. neki velikovski nemčurski fakin raznesel svojo jezo nad tem, da mu je razbil stekleno ploščo z napisom in s tem prizadjal zavarovalnici precejšnjo škodo, kajti gospod zdravnik je kaj takega od naših poznanih lopovov že naprej slutil ter je svoj napis na hiši svojega stanovanja dal zavarovati, predno ga je razobesil. Vpraša se pa, kaj se hoče doseči s tako nestrpnostjo? Vsak priprost državljan ima pravico, uživati prostost in svobodo v državi, le Slovenec naj bi ne smel v svoji domovini niti označiti, kje da stanuje. Naj dotičnik pride h gospodu zdravniku samemu, da si pogledata iz oči v oči, ter naj mu pové, česa da mu ne ugaja. Ako pa prihaja v temni noči s kamenjem v roki, da pobija nedolžne, po stenah viseče napise, ki mu ničesar prizadjali niso, to kaže, da je človek s pokvarjeno dušo, kakoršnega se navadno naziva z lumpom. Pošteni naši nasprotniki sami se zgražajo nad tem tolovajstvom. Nemci in nemčurji pa tudi ne morejo odobravati takih činov, ker jim taki ponočni naskoki svojih vernih pristašev nikakor ne morejo biti na čast. Slavno naše županstvo pa prosimo, da v bodoče blagovoljno poskrbi za boljše varstvo, kajti prepričano naj bode, da se bodo taki tolovajski napadi na mirne in davke plačujoče meščane tiste vrste, ki ne trbijo v nemčurski rog, gotovo še nadaljevali — v posebno čast in slavo nemškega národa in njegove slavne kulture. (Prejeli smo o tej zadevi še en dopis od druge strani, katerega priobčimo prihodnjič, da se tako pobalinstvo dostojno ožigosa. Ured.)

**Šmihel pri Pliberku.** (Hranilnica in posojilnica.) Ker se je v zadnji številki „Mir“-a vrinila tiskovna pomota, da bode letni občni zbor na 19. aprila 1903 — kar bi se moralo pravilno glasiti „na dan 26. aprila 1903“ — se s tem naznanja, da bode letni občni zbor dné 10. maja 1903 z istim vsporedom. Zaradi važnih razgovorov se vabijo vsi združniki k obilni udeležbi. Načelnistvo.

### Oklic za stavbo „Krnice“ v Zajezeri.

Krasote slovenskih dežel domačini še vse premalo poznamo in premalo cenimo. Tujci se le navdušujejo za prirodne lepote naših pokrajin, a mi ne poznamo biserov, ki dičijo slovensko zemljo! Zadnja leta smo se vendar tudi sami vzbudili in pričenjamo delovati v čast in prospeh naših planinskih pokrajin.

Zilska podružnica Slov. plan. društva je obrnila vso svojo pozornost na tak biser, to je divje romantična dolina Zajezera, v kateri je kupila obširno senožeht, da tam postavi planinski dom „Krnico“ za vse tiste, kateri želijo brez truda gore od spodaj gori gledati, kajti s postajice v Ovči vasi med Trbižem in Pontabljem se pride lahko v eni uri tja.

Stavba bode 18 m dolga in 11 m široka, vsa zidana; v pritličju bo veranda, znotraj na desno gostilna, na levo kuhinja in še dve sobi in v zemlji klet. V prvem nadstropju bode 6 sob pripravljeneh za izletnike in planince.

Razgled od tam bode na gorske velikane: Viš 2669 m, Nabojš 2315 m, Montaž 2752 m in Ukovsko planino. — 60 m od hiše je oddaljen studenec, ki nikdar ne usahne in ima po leti le 6° R toplote.

Predragi Slovenci! Do Vas vseh se obrača Zilska podružnica, da ji pomagata postaviti označeni planinski dom v znožju sv. Višarij v dolini Zajezeri. Iskreno Vas prosi odbor izdatne domoljubne pomoči, da srečno izvrši to velevažno delo, ki bode tudi v národnostnem oziru na Koroškem velikega pomena, posebno za Kanalsko dolino. Tukaj se nudi prilika, pomoči potapljačemu se slovenskemu národu na Koroškem, kajti samo z vzkliki „tužni Korotan“ nam nič ni pomagano.

Zato se veselo nadajamo, da bode le malo takih, ki ne bi se rodoljubno odzvali naši mili prošnji ne le v ožji domovini, ampak tudi zunaj nje.

Darove sprejema in jih naznanja v „Planinskem Vestniku“ gosp. Alojzij Knafelc v Beljaku. — Prvi dar je izročil preč. g. dekan Šim. Incko v Žabnicah v znesku 204 kron. Slava mu!

Odbor Zilske podružnice Slov. plan. društva.

## Novičar.

### Na Koroškem.

**Duhovske zadeve.** Predmestno župnijo sv. Lovrenca v Celovcu bo začasno oskrboval č. g. vikar Val. Podgorc. — Prestavljen je č. g. kaplan V. Poljanec iz Škocijana v Tinje. — Za administratorja dekanije Velikovec je imenovan č. g. župnik Fr. Petek v Grebinju; za administratorja dekanije Breže č. g. kanonik H. Atzelhuber; župnijo Velikovec oskrbuje začasno č. g. kanonik Valentin Weis. — Do 4. junija je razpisana župnija Breže.

**Župnik Anton Veliseig** †. Dnó 22. aprila je po dolgi hudi bolezni umrl č. g. A. Veliseig, župnik pri sv. Petru na Vašinjah. Pokojnik je bil rojen dné 23. dec. 1857 v Podkrajju pri Gorici, bil v mašnika posvečen dné 18. julija 1886. Župnik pri sv. Petru je postal l. 1892. N. p. v m.!

**Osebné novice.** Rudarja A. Kopmaier in Jož. Škorjanc v Lešah pri Prevaljah sta dobila častno svetinjo za 40letno zvesto službovanje. — Nadučitelj Izidor Wipel v Št. Jakobu pod Celovcem je prestavljen v Podgorjane. Slovensko ne zna!! — Prestavljeni so učitelji: At. Wewerka iz Melvič v Vajče; Fr. Rabl iz Sel v Škocijan; Rud. Lager iz Šmartna v Grabštanju. Na Golšovem bo začasno poučeval nadučitelj Tom. Grabner v Žihpoljah, na Radišah nadučitelj Andon Košutnik v Medgorjah. Šolsko službo na Koroškem zapustita učitelja Pavel Košir v Črnečah in H. Schiestl v Spodnjem Dravogradu. — Stražmojster orožnikov Miha Moravčnik v Celovcu je dobil srebrni zaslužni križec s krono.

**Drobiž.** V Bistrici pri Trgu so naši v hlevu mrtvo dekle Moniko Krainz. Zadelo jo je srčna kap, ko je molzla krave. — Svoj 103. god je dné 17. aprila praznovala gospa Marija Baumgartner v Rablju. Lepa starost! — V Zgornjih Jezereh, občina Gozdanje, je dné 9. apr. pogorela hiša in hlev posestniku p. d. Spodnjemu Drabozniku. Škode je 12.000 K. Kako je ogenj nastal, se ne vé. — V Št. Lenartu pri 7. studencih je gospa Dečman povila trojčke, in sicer 3 fante. Dva živita, eden je kmalu po porodu umrl.

### Po slovenskih deželah.

„Slovenska Šolska Matica“ je izdala letos troje knjig: 1. Pedagoški Letopis, ki sta ga uredila H. Schreiner in V. Bežek in ki obsega naslednje razprave: Dr. J. Bezjak: Nemščina kot drugi deželni jezik; dr. J. Tomišek: Grščina; L. Lavtar: Računstvo; Fr. Orožen: Zemljepisje; J. Schmonzer: Prostorčno risanje; dr. J. Bizjak: Kermova teorija o osebkup povedku; M. J. Nerat: Statistika ljudskih šol l. 1870., 1880. in 1890.; J. Dimnik: Teme in teze pedagoških poročil; Fr. Gabršek: Poročilo o delovanju „Slovenske Šolske Matice“ l. 1902.; „Slov. Šolske Matice“ upravni odbor in imenik društvenikov. — 2. Učne slike k ljudskošolskim berilom. Prvi del: Učne slike k berilom v Začetnici in v Abecednikih, uredila H. Schreiner in V. Bežek. — 3. „Realna knjižica“. Zbirka učne snovi za pouk v realijah na ljudskih šolah. Pomozne knjige za ljudskošolske učitelje. I. del: Zgodovinsko učna snov za ljudske šole, drugi snopič. Spisal prof. Jos. Apih.

**V središču Slovenije** — v Ljubljani se je dogodil slučaj, ki je vreden, da ga pribije celo slovensko časnikarstvo. Kmetijsko kemično preizkuševališče je razpisalo službo asistenta. Služba se je oddala nekdanjemu „karnijolcu“, Nemcu Hittiju, dasiravno se je oglasilo tudi nekaj Slovencev, ki so imeli boljše spričevala, kakor Hitti. Služba se je oddala pred koncem prosilnega roka. Slovenskim prosilcem so se prošnje zavrnile, češ da so jih prepozno vložili, dasiravno rok ni potekel. Hitti

je, kakor smo rekli, Nemec in slovenščine ni zmožen. Seveda so se takemu protipostavnemu postopanju uprli slovenski tehniki in so sklicali protestni shod v Ljubljani. Služba se vsled tega še enkrat razpiše in od prosila zahteva znanje slovenščine. Potrditev Hitti-jevega imenovanja bi bila naravnost breza vsemu Slovenstvu, posebej pa slovenskemu akademičnemu naraščanju. Mi ob mejah bijemo neprestano boj za najneznatnejše uradniško mesto, v središču Slovenije — v Ljubljani, se pa protipostavno mečejo mastne službe nezmožnim osebam (Hitti ne zna slovenščine) v naročaj — lastne ljudi Slovence se pa prezira. Fej, tako gospodarstvo!

**Narodni mizar** se išče za povsem slovenski kraj na Koroškem. V istem kraju je pošta, slov. hranilnica in posojilnica, občina, župnija, gostilne in trgovine; oddaljenost od kolodvora je le pol ure. Natančnejša pojasnila daje slovensko obrtno društvo v Celju.

### Križem sveta.

**Macedonski dogodki.** Rusija in Avstrija nista zadovoljni ne s Turčijo in tudi ne z Bolgarijo. Prvi se očita, da se premalo briga, da bi ukrotila Albance, o drugi pa trdita, da ni pretrgala še vseh zvez z macedonskimi ustaši. Na to sta opozorili Rusija in Avstrija Turčijo in Bolgarijo ter zvrčata vso odgovornost za hude posledice na nju. V Solunu je nastala te dni med prebivalstvom velika razburjenost. Krožijo namreč tam vesti, da nameravajo ustaši pognati v zrak banko, pošto in druge denarne zavode. Zato pa je odredila oblast, da hodijo po noči po ulicah, v katerih stanujejo kristjani, močne vojaške straže. Oblast je tudi izdala poseben oklic, s katerim opozarja prebivalstvo, naj se ne vznemirja vsled takih govoric. Ali poziv ni nikakor pomiril prebivalstva, marveč je je še bolj razburil. Zato je pripravljeno že vse polno družin na beg. — Iz Male Azije dohajajo po morju vsaki dan vse polno vojaštva. Vse to vojaštvo je namenjeno za kosovski okraj. — V Mitrovico je že došel odlok, ki zaukazuje, da se s smrtjo kaznuje Šerbinovega morilca Ibrahima. — V Macedoniji je od 2.258.224 ljudi 1.182.036 Slovanov, 499.204 Turkov, 228.702 Grka, 128.711 Albancev; ostali so Cincari, španski Židi, Cigani, Rusi, Čerkezi in nekaj drugih tujcev. V ostalih delih evropske Turčije so Slovani tako zastopani: Okraj Drinopolje: skupno prebivalstvo 1.006.500; Slovanov 585.000. Okraj Kosovo: skupno prebivalstvo 1.073.691; Slovanov 637.600. Okraj Skutari: skupno prebivalstvo 322.000; Slovanov 70.000. Okraj Janina 648.000; Slovanov 20.000. — Največja mesta v Macedoniji so: Solun: 118.000 prebivalcev; Bitolj: 37.000; Skoplje 31.900; Seres: 28.100; Prilip: 24.540; Štip: 20.900 prebivalcev. Nadalje so mesta z 10.000 do 20.000 prebivalci: Voden, Veles, Strumica, Tetovo, Ohrid, Ber in Debar. Nadalje je še 34 mest s 1000 do 10.000 prebivalcev.

### Gospodarska zadruga v Sinčivasi.

Gospodarska zadruga ima v nedeljo dne 10. maja popoldne ob 3. uri **sedmi občni zbor** v svojem skladišču v Sinčivasi. Udje naj se udeležijo zborovanja. Poročalo se bo o preteklem prometu in o načrtih za bodočnost. Uspeh dozdaj ni bil povsem povoljen. Zdaj pa upamo, da je kriza minula. Saj ni nič drugega treba, kakor velike natančnosti, da se nič ne pozabi in nič ne izgubi, in mora iti. Zato gledamo v dobrem upanju v bodočnost; v pričetku je pač treba kaj pretrpeti. Kako veselje bo med našimi kmeti, če nam polagoma zraste v naši sredi gospodarska moč, katere se bodo oklepali ljudje, kakor buče matice, če polagoma dobimo rodoljubnega slovenskega trgovca, ki bo vsepovsodi nastopal za naše ljudi in njihove koristi. Zdaj smo na potu, da vse to dobimo; zato ne smemo poguma izgubiti.

Zaleti je, da se zadrugniki zbora udeležijo v zadostnem številu, da bolj sodelujejo pri združnem delu in se bolj zavedajo pomena združništva.

Na dnevnem redu občnega zbora je:

1. Volitev odbora in nadzorništva. 2. Poročilo o letnem računu. 3. Slučajni nasveti.

## Vabila.

**Ustanovni občni zbor izobraževalnega društva za Gozdanje in okolico** bo v nedeljo dne 10. maja ob 3. uri popoldne v gostilni „pri Neuwirtu“ na Gozdanjah s sledečim dnevnim redom: 1. Volitev odbora (7 članov). 2. Volitev dveh računskih pregledovalcev. 3. Določitev članarine. 4. Slučajnosti in govori. 5. Vpisovanje udov in pobiranje doneskov. K veliki udeležbi vabi in prosi **sklicatelj.**

**Hranilnica in posojilnica v Šmihelu pri Pliberku** ima svoj letni občni zbor dne 10. maja 1903 ob 3. uri popoldne v posojilniških prostorih v Šmihelu s sledečim vspešnim redom: 1. Poročilo o letnem računu. 2. Sklepanje o razdelitvi čistega dobička. 3. Volitev odbora. 4. Sklepanje o spremembi pravil. 5. Razni nasveti in slučajnosti. — Ako bi se ne sešlo o določenem času potrebno število udov, se vrši zborovanje ob 1/4. uri istega dne pri vsakem številu navzočih članov. K obilni udeležbi vabi **načelnikstvo.**

**Hranilnica in posojilnica v Velikovu** ima svoj letni občni zbor dne 6. maja 1903 ob 1. uri popoldne v „Narodnem domu“ (Aufmuth) s sledečim dnevnim redom: 1. Pozdrav načelnika. 2. Odobrenje letnega računa. 3. Razdelitev čistega dobička. 4. Volitev novega odbora in dveh računskih pregledovalcev. 5. Razni nasveti. Ako bi o tem času ne bi bilo zadosti zadržnikov zbranih, se bo ob 2. uri popoldne vršil zbor brez ozira na število zadržnikov. — K temu zborovanju uljudno vabi vse zadržnike **odbor.**

### Loterijske številke od 25. aprila 1903.

|        |    |    |   |    |    |
|--------|----|----|---|----|----|
| Dunaj  | 20 | 47 | 2 | 69 | 46 |
| Gradec | 18 | 1  | 9 | 65 | 7  |

Podpirajte družbo sv. Cirila in Metoda

## NAZNANILA.

### Zajamčeno pristno mašno vino.

Kmetijsko društvo v Vipavi priporoča je knezoškofjski ordinarijat ljubljanski v svojem listu leta 1898. za nakup **zajamčeno pristnega mašnega vina** vč. duhovščini zato, ker je omenjeno društvo gledé razpošiljanja mašnih vin pod strogim nadzorstvom župnika-dekana v Vipavi. — Razpošilja se od 56 litrov naprej po 34 kron in višje po stopinjah kvalitete za 100 litrov **loko kolodvor Postojna**. Rdeče namizno vino — kakor tudi večje množine — ceneje. — Posoda se zaračuni po dobavni ceni ali se ista vrne franko v šestih tednih. — Lanski pridelek je izboren in milejšega okusa, ker je napravljen po novem francoskem načinu. Rdeče, jako priljubljeno namizno vino („eviček“) oddajalo se bode po 28 kron. — Belo, staro vino je še v zalogi. — Naročbam čez 500 litrov dovoli se nekoliko popusta. — „Zadruga razpošilja poslej samo **kristalnočista vina**“ (Flaschenreife).

**Kmetijska zadruga v Vipavi (Kranjsko).**

## Poziv!

Jožef Sablatnik, 50 let star, srednje postave, izginil je 1. t. m. iz svojega stanovanja v delavskem oblačilu in dozdeva se, da je v nezavednosti padel ali šel v Dravo. Če kdo o njem kaj izve ali če ga prinese voda, prosi se, da bi se to naznanilo župnijskemu uradu v Št. Ilju, pošta Vrba (Velden).

### Vljudna prošnja:

Pri kupovanju ne zahtevajte samo **sladno kavo**, ampak izrečno vselej **Kathreinerjevo** — Kneippovo sladno kavo in odjemajte jo le v izvornih zavojih, kakršnega kaže ta podoba.



### Nove litanije

**presv. Srca Jezusovega**

s posvetilno molitvijo in prošnjo k najsvetejšemu Srcu se dobivajo v **tiskarni družbe sv. Mohorja v Celovcu**. 25 komadov stane 45 kr. (poština 5 kr.); 50 komadov 80 kr. (poština 10 kr.); 100 komadov 1 gl. 40 kr. (pošt. 15 kr.).



Ako si hočete po ceni in dobro

**pravo švicarsko uro**

kupiti, obrnite se zanesljivo do

**H. Suttner-ja, urarja v Kranju,**

ker te ure so po celem svetu znane kot najboljše. Zahtevajte najnovejši veliki cenik, ki

ima blizu 600 podob, katerega vam pošlje za-  
stoj in poštine prosto.

Izborna zaloga zlatnine in srebrnine.



## Vse stroje za poljedelstvo in vinorejo.

### Brizgalnice za sadno drevje

z mešalom za mešanico iz bakra in vapna tako, da se najedenkrat na dve cevi brizga,

**brizgalnice (streljke) za sadno drevje z natanko namereno petrolovo mešanico,**

**svetilnice na acetilen, da se ulové leteči hrošči,**

**hidravlične stiskalnice za vino,**

**stiskalnice za vino in ovočje z diferencialnim pritiskom,**

**stroje za drobljenje stiskanice,**

**čisto nove mline za grozdje,**

**nove priprave proti peronospori in za žveplenje,**

**sesalke za vino, cevi za vino,**

kakor tudi vse druge stroje za poljedelstvo, kot

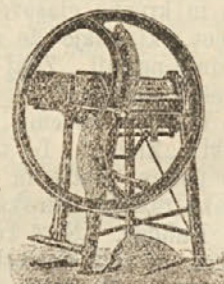
**zbiralnike (trierje), mlatilnice, vitale (gepel) i. t. d.**

razpošilja kot specialitete po najnižjih tovarniških cenah

**IG. HELLER, DUNAJ, II., Praterstrasse 49.**

Cenilniki zastoj in franko.

Dopisuje se v vseh jezikih.



## Štedilno milo z znamko „jelen“

je izredno dobre kakovosti, je jako izdatno in zajamčeno čisto.

Na prodaj je po vseh boljših prodajalnicah tacega blaga.



Paziti je na gorenjo varstveno znamko.